Theologia dogmatica.

Gdacinsa Adama: Kwestyja jeśli Maryja najświętsza może i ma bydź nazwana panna.

Abt. desid ?

KWESTYJA
Jeśli Márryja nayświętßa może y ma być názwána Pánną?

TE kwestyją dałem przed kilą dwudzieśćią lat w Toruniu drukiem wyráźić. Że ją teraz z nowu rad nie rad ná świát puſzczam / jeſtem do tego jákoby zá włoſy przyćiągniony; á to z tey przyczyny / gdyż mię niektorzy niewinnie ná ludzkie języki podáli / jákbym ja miał Máryją Pánnę ſromoćić / y nie uczćiwie o niey mowić. W czym mi śię wielka krzywdá przed Bogiem y cnotliwym świátem dźieje / y mam mocną ku Bogu ufność / że śię on tákiey krzywdy moiey kiedykolwiek mśćić będźie / wedle groźby ſwoiey: Mnie pomſtá należy / á ja oddam. Deuter. 32. v. 35.

A iżem tę kwestyją / co śię wyżey nárázilo / już przed tym dał wydrukowáć: to mię do tego było pobudźiło. Poniewaz Ja w Poſtyli moiey ná niektorych mieſcách Máryją nayświętßą zowię Pánną: otoż mi to jeden z ſtárych Przyjaćiol moich zgánił / piſząc do mnie y proſząc / ábym mu pokazał y dowiodł jákim potężnym bądź piſmá / bądź Pátra bądź też jákiego známienitego Teologá Auguſtáńſkiey Konfeſſyjey świádectwem: Jeśli Máryja Mátká Syná Bożego nayświętßa ma y może śię zwáć Pánną?

Ja iżem śię w Wilnie przy Szkole Sáſkiey álbo Luterſkiey zá Kolegę báwiąc od X. Schönflusiusá czeſto ſłychywał / że on ná Ambonie Máryją nayświętßą názywał Pánną: wazyłem śię ja też w kazániách y ſkryptách mych ták tytułowáć. On jednák nie kontentując śię tym świádectwem odpiſał

W Poſtyll fol. 631. Fol. 660. Fol. eod. B.

 mi

mi w te słowá: Videtur Schönflissius in speciem adulari, blandiri & palpum obtrudere Vilnensib. &c. Jam mu ná te słowá dak te odpowiedź: Næ maximâ istum bonum Virum oneras injuriâ! Quòd enim ille hâc loquutione, nayświetsza Pánná / non serviat auribus Vilnensium, neq; eis supparasitetur: En Ego, qui aliquot Vilnæ consumsi annos, hâc Schönflissium cohonesto laude, hacq; commendatione orno, quòd nullo modo Vilnensibus hâc phrasi, naświetsza Pánná / ulla dederit blandimenta. Ergò lingvam contineas, Schönflissiumq; probris non laceres ideò, quia Mariam nayświetszą názwał Pánną; scias alios pios honoratosq; Theologos ante Schönflissium hâc usos fuisse loquutione. Audi Dambrovium ita loquentem: O dobry / o sczodry / o wielmożny Duchu S. przybierz nas też w cnoty Pánny tey nayświetszey.

W Ráju duszným p. 297.

A osobliwie czytay w Postyli jego ná Swiętá Máryjey Pánny Kazánia / á znaydziesz / że on często á gęsto ten tytuł (náświetsza) Máryjey przywłaszcza Pánnie.

Kráinski w Postyli swojey dáje tákże ten tytuł Máryjey Pánnie / że ją też naświetszą tytułuje Pánną mowiąc: Y owszem oni bluźnią te náświetszą Pánnę. A indziey tych záżywa słow: Znamy ją (Máryją) bydź według pismá S. záwsze Pánną czystą / ták przed porodzeniem / jáko też y po porodzeniu. Znamy ją bydź nayświątobliwszą y nabłogosłáwieńszą miedzy wszemi Niewiástámi. Y mowi dáley: Jáko My bowiem tę Pánnę przeczystą y nayświetszą / ꝛc.

W Postyli fol. 621. Fol. 660. Fol. eod. B.

Licet plura de hac phrasi non haberemus testimonia, ista allata sufficerent. Lecz je mieć możemy.

D. Nicolaus Hemmingius, Mąż záwołány y miedzy Teologámi dánk przedni trzymájący / y ten tákież Máryją naświetszą názywa Pánną / gdy mowi: Hic cogitemus de Evâ primâ parente, & sanctissimâ Virgine Maria, Matre JESU.

In Postil. seu Enarrat. Evang. sup. Fest. Annunciat. Mar. f. 1659.

Tu /

Tu/ powiáda/ myślmy o Jewie pierwszey Mátce/ y naświętszey Pánnie Máryjey Mátce Jezusowey.

A dáley piße: Maledictus omnis, qui detorquet Scripturæ verba in contemtum Filii DEI, & in ignominiam sanctissimæ Virginis, t. j. Przeklęty káżdy/ ktory náćiąga pismá S. słowá ná wzgárdę Syná Bożego/ y ná zelżywość naświętszey Pánny.

D. Glassius Máż miedzy Teologámi Luterskiemi wzięty y ogłoßony zowie też Máryją Pánnę naświętßą mowiąc: Ex quo concludit, Virginem sanctissimam JESU CHRISTI Matrem, &c. D.Glass.in Exeg. p. 2. p. m. 66.

Weinrichius in Ærario Poëtico Máryjey Pánnie dáje też to Epitheton, sanctissima, (naświętßa. M. Weinr. in Ærar. Poët. sub tit. MARIA.

Gdyby się tedy Máryja Pánná/ jáko Ty powiádaß/ żadną miárą nie mogłá zwáć naywiętßą; Y czemuż ći ludźie Uczeni ten tytuł (naywiętßa) Pánnie Máryjey przywłaszczyć śmieli? Wßák jeszcze do tych miast miedzy Uczonymi żaden się nie náláżł/ ktoryby D. Hemmingiusá D. Glassiusá y M. Weinrichá ztąd strofował/ że Máryją nayświętßą názwáli Pánną/ jedno Ty/ ktory táki/ á zwłaszczá przećiw Weinrichiusowi formujeß zárzut:

Weinrichius uti homo Philosophus Poëticâ licentiâ & hyperbole attribuit Epitheton, *sanctissima*, Mariæ.

Ergo, Gdacius ut Theologus in sacris concionibus eum indiscriminatim imitari potest? Æolus apud eum ipsum Weinrichium in Ærario scribitur arce sedere celsâ, & vim ventis incutere: Hymen, quo sine non ulli bene conjunguntur amantes; Jupiter placidus, Camœna divina, &c. Ergò hoc Theologis verum est. Non digna sanè Homine Theologo & Psychomeletore ratio à Poëticis figmentis ad eruendam Theologicam veritatem tracta.

Dziwna záprawdę árgumentácyja człowieká tego/ gdy powiáda/ że dlatego/ iżem ex Ærario Weinrichii Epitheton, sanctissima, wyjął/ będę mogł jáko Teolog figmentis Poëticis prawdy Teologickiey dowodźić; á to miał uwá-

uważyć / że tá *phrasis*, *Maria virgo sanctissima*, przynależy do Teologiiey; *Hæc verò loquutio: Jupiter placidus*, *Camæna divina*, ściąga się do Poëtyki.

Co tedy *Weinrichius in suo Ærario Theologicè* mowi / w tym go Teolog *in Concionibus & in scriptis* słusznie bez náGány *imitowáć* może, ile kiedy się to / co mowi / zgadza z słowem Bożym y iemu się nie sprzećiwia.

A ták *Weinrichius* lubo *homo Philosophus* bez wątpienia máiąc nád ćię *pleniorem & solidiorem rerum Theologicarum cognitionem* uważnie *non licentiâ Poëticâ*; *sed autoritate Theologicâ*: *non Poëtico*; *sed Theologico Spiritu ductus* to *Epitheton*, *sanctissima*, Máryiey przywłaszczył Pánnie / náśládując w tey mierze wyżey mianowánych známienitych Theologow *D. Hemmingium* y *D. Glassium*, ktorzy / iáko się wyżey nátknęło / w skryptách swych Máryią nayświętszą tytułuią Pánną. A ktoż rzecze / że to *licentiâ Poëticâ* czynią?

Lecz zárzuca mowiąc: Máryia Pánná w piśmie S. tylko się zowie błogosłáwioną. *Ergò* się nie ma zwáć nayświętszą.

Ná to się ták odpowiáda: *Hæc loquutio*, Błogosłáwiona / świeta / nabłogosłáwieńsza y nayświętsza / nie iest *contra fidei analogiam*: bo / iáko ten mowienia sposob: Máryia Pánná nayblogosłáwieńsza / nie iest przećiw słowu Bożemu: Ták też nikt rzec nie może / że tá *phrasis*: Máryia nayświętsza Pánná / Słowu Bożemu iest przećiwna.

Aczkolwiek bowiem tá *phrasis*: Máryia naświętsza Panná / nie znayduie się w piśmie S. αὐτολεξεὶ, *seu explicitè*: wszákoż zámyka się w nim κατὰ διάνοιαν, *seu implicitè*; o czym się niżey powie. *Perinde autem sunt ea*, *quæ ex Scripturâ intelliguntur*, *atq; ea*, *quæ scribuntur*, mowi ieden Náuczyćiel.

Nazianzen. *cit.* D. Meis. *par.* II. *Philosoph. Sobr.* *Sect.* II. *Quæst.* 2. *p. m.* 699.

Záczym te słowá / kiedy mowi: Jest to pochlebstwo uszom niektorych ludźi służące inácżey Pánnę Máryią tytułowáć /

tukowáć/niż pismo S. uczy/ná słábym zákłożone są fundámenćie.

Gdyby to bowiem pochlebstwo auribus nonnullorum służące było ináczey Máryją Pánnę tytułowáć/ niż pismo S. uczy: škłoby zá tym/ że to jest pochlebstwo/ kiedy Máryją Pánnę/ świętą/ pobożną y bogoboyną zowiemy. Czemu? bo pismo S. nigdżiey Máryjey Pánny świętą/ pobożną y bogoboyną/ ꝛc. nie zowie/ jedno błogosłáwioną.

Y ták wedle opinijey twey Cyrillus on Náuczyćiel Kośćielny miedzy Pochlebcámi ma bydź liczony; gdyż on Máryją Pánnę ták názwał/ jáko jey pismo S. nie názywa: názwał ją bowiem Pánną świętą mowiąc: Si quis non confitetur DEI Genetricem esse sanctam Virginem, &c. Jeśli kto nie wyznawa że Boża Rodźićielká jest świętą Pánną/ ꝛc.

Cyril. *in Anathem. cont. Nestor.* *Vid. Loc. Theolog. D. Mart. Chemnit. p. m.* 89.

Ná to ták odpowiáda: Dupliciter, mi Gdaci, aliquid in S. Scripturâ continetur: ad literam, & ad sensum per bonam Consequentiam. Quamvis jam ad literam in sacrâ Scripturâ nigdźiey Pánná Máryja nie názywa się pobożną/ świętą/ ꝛc. átoli; cum per bonam Consequentiam Theologi Orthodoxi ták mowią/ y ták Pánnę Máryją tytułują/ hisq; & similibus prædicatis eam ornant, quare de hoc controvertamur?

Powiáda w tych słowiech/ że lubo się Máryja Pánná *ad literam in Scripturis* nie zowie świętą/ pobożną/ ꝛc. wszákoż ad sensum per bonam Consequentiam ták się zwáć może.

Toż y Ja mowię/ jáko się wyżey nieco o tym powiedźiáło/ iż áczkolwiek się Máryja Pánná *ad literam explicitè* jásnymi y zrzetelnymi słowy w pismie S. nie zowie naświętszą: wszákoż *ad sensum implicitè per bonam Consequentiam* słusznie się jey ten tytuł (naświętsza) przywłaszczyć może.

Lecz popiera dáley: Monstret tamen mihi Gdacius vel unicam saltem Orthodoxam Facultatem Theologicam,

quæ hanc phrasin, *sanctißima Maria*, adprobet, &c. si id fiet: tum mox totus citra omnem ulteriorem controversiam manibus pedibusq; ibo in sententiam Gdacii, & ejus privatorum Asseclarum; licet hoc prædicatum, sanctissima, nusquam in sacris literis Deiparæ Virgini tributum invenero.

Chce tego po mnie / ábym mu pokazał *unicam saltem Orthodoxam Facultatem Theologicam*, ktoraby ten mowienia sposob / Márya napświętsza Pánná / uchwaliłá.

Zeby się żądośći jego dosyć stáło: otoż mu przed oczy wystáwiam Orthodoxam Facultatem Theologicam Jenensem ktora nie zgániłá D. *Glassio*, że Máryja naświętsza názwał Pánna. Bo że D. *Glassii* Exegesis sub Censurâ venerabilis Facultatis Theologicæ in Illustri Salanâ byłá: świádczy sam D. *Glassius* o tym ták mowiąc: Eam magno illi Theologorum Christiani Orbis lumini, &c. Domino D. Johanni Gerhardo, adeoq; per ipsum toti etiam Venerabili Facultati Theologicæ in Illustri Salanâ censuræ causâ obtuli.

Vid. Par. I. Exeges. Præfat. ad Lector.

Otoż ma Orthodoxam Facultatem Theologicam, ktora dozwoliłá D. *Glassio* Máryja naświętsza názwáć Pánna. A czemuż mię przećię dla tego strofuje y ma mi náder zá złe / żem Máryjey Pánnie ten tytuł (sanctissima naświętsza) przywłaszczył?

Słomiány to tedy dowod / gdy ták konkluduje: Facultates Orthodoxæ Theologicæ appellitant & vocitant quidem Máryja Pánnę / Swiętą / pobożną bogoboyną / &c. in quibus prædicatis eas imitari fas est. At non vocitant sanctissimam. E.

A choćia też powiáda / że *Augustinus* y *Bernhardus* Pánny Máryjey nie zową nayświętszą; ále błogosłáwioną: to jednák nie ma y nie może nam być ná przeszkodźie / żebyśmy jey naświętsza nie mieli tytułowáć Pánną. Nie szłoby bowiem zá tym / gdyby kto ták árgumentował:

Pismo S. *Augustinus* y *Bernhardus* Máryjey Pánny nie zową nayświętszą E. Máryja Pánná żadnym zgołá sposobem nayświętszą zwáć się nie ma y nie może.

Pismo

Pismo S. *Augustinus* y *Bernhardus* wedle twego mniemánia nigdźiey tákże nie názywáją Máryjey naybłogosłáwieńßą; ále tylko błogosłáwioną. Przeto Máryja Pánná zgołá naybłogosłáwieńßą nie ma być tytułowána. A czemuż ją Teologowie náßi naybłogosłáwieńßą názywáć zwykli? — D. Brochm. *Tom.* 1. *Syst. Theolog. p. m.* 461.

A jeśliż Pátryárchowie y Prorocy nayświętßymi mogą bydź názwáni; jáko ono jeden známienity Teolog mowi: Majores Judæorum Patriarchæ fuerunt & Prophetæ, quos Viros fuisse sanctisimos, nemo negare potest: Przodkowie Zydow Pátryárchowie byli y Prorocy/ ktorzy że byli Meżámi nayświętßymi / żaden tego przeć nie może. Y czemużby śię Máryja Pánná nayświętßą zwáć nie miáłá? — *Id. p.* 460. D. Bak. *in Expos. Evan. Dominic. par.* 2. *p. m.* 124.

D. Försterus jednego Męczenniká názywa nayświętßym mowiąc: Ad Exemplum Martyris illius sanctissimi. — D. Först. *in Conc. de Pass. XVII. p. m.* 713. *Cas. Olev. in Præf. Epit. Instit. Christ. Relig.*

Y owßem jeden Teolog Kurfirstá jednego śmiał názwáć nayświętßym tych záżywájąc słow: Multis post annis Electore sanctissimo, ex hâc vitâ evocato, &c.

D. *Tilemannus Heshusius* názywa onę Ruthę Moábitkę Mátroną nayświętßą mowiąc: Ut ergò Boas gratulatur Ruth Matronæ sanctissimæ, &c. — D. Heshus. *in Grat. act. pro Convers.*

O jáko dáleko więcey Máryją Pánnę nayświętßą názwáć możemy!

Tymi słowy: In libris Catholicorum non aliter Virgo Maria prædicatur, quàm Benedicta: W Kśięgách / powiáda / Kátolikow Maryja nie inácżey śię wysłowia / jedno Błogosłáwiona/ dáje znáć/ że w ßkryptách Kátolickich nie wiele czytał: Bo że w nich Máryja Pánná nie tylko błogosłáwioną; ále y nayświętßą Pánną zowie śię: wielą świádectw dowieść y pokazáć śię może.

Ták piße *Baronius*; Domus illa, in quâ de Verbi incarnatione sanctissima Virgo accepit nuncium, &c. Dom on/ w kto- — Baron. *in Anal. Ecc. Num.* 1.

w ktorym o wćieleniu Słowá (Syná Bożego) nayświętsza Pánná poselstwá dostáłá.

Sixtus P. vid. D. Glass. in Exeg. Par. II. p. m. 799.

A Sixtus Papa mowi: Ave sanctissima Mater DEI! Bądź pozdrowiona nayświętsza Mátko Boża!

Zkąd poznawamy/że Kátolicy w Kśięgách swych Máryją Pánnę nie tylko Błogosłáwioną ále y nayświętszą názywáją.

D. Gerhard. Par. I. Hom. Sacr. p. m. 1217.

A żebym wszystko krotkiemi ogárnął słowy: więc słowá onego zacnego y záwołánego Teologá dobrze uważay: In Syriacâ lingvâ Maria idem est, quod DOMINA: quia peperit eum, qui est DOMINUS Dominantium, t. j. W języku Syriackim Máryja ták wiele znáczy jáko PANI: Abowiem porodźiłá tego/ ktory jest Pánem nád Pány.

Apocalyps. 19. v. 16.

Galat. 4. v. 4.

Ták też rzec mogę: Máryja zowie śię Pánną nayświętszą: Abowiem nayświętszego Syná Bożego w żywoćie swym pánieńskim nośiłá/y onego/ gdy przyszło wypełnienie czásu porodźiłá.

Te słowá w smák mu nie idą; y dlategoż w ten sposob dáley árgumentuje: Addit adhuc unum Gdacius; Maria vocatur sanctissima. Rationem ponit à contactu uteri: quia sanctissimum Filium DEI in utero gestavit. Mirabilis est hæc Connexio, quam si citra horrendæ notam blasphemiæ imitari fas esset: tunc & navis illa Simeonis, in quam Filius DEI ingressus turbam docuit, ob similem contactum, dicenda esset sanctissima. Tacebo hic Asinam, cui insidens CHRISTUS ingressus est Hierosolymas, &c.

Powiáda w tych słowiech/ iż jeśliby śię z tey przyczyny Máryja nayświętszą zwáć miáłá Pánną/ że nayświętszego Syná Bożego w żywoćie swym nośiłá: tedyby śię y oná łodká Simonowá/ w ktorey Krystus ná on czás śiedźiał/ gdy lud uczył/ y oná Oślicá/ ná ktorey śiedząc do miástá Jeruzálem wjáchał/ ob similem contactum zwáć mogłá nayświętszą.

Toć

Toć tedy wedle tego mniemánia *similis contactus fuit*, gdy Krystus Pan w żywocie Máryjey Pánny leżał/ y gdy w łodce Simonowey / y ná oślicy siedźiał. Quod asserere absurdum est! Bo/ jáko ludźie Uczeni mowią: iż *similis dicitur de iis, quæ qualitate conveniunt*, álbo / *Similia sunt, quorum qualitas est eadem*: sżłoby zá tym/ że jáko Máryja Pánná Krystusá w żywocie swym nośiłá: ták go też *ob similem contactum*, oná łodká Simonowá/ y oná Oślicá nośiłá.

Corvinus *in Fon. Latinit. p. m.* 790.
Aristotel. 5. *Metaph. c.* 15. *cit.* Scheibl. *in Op. Log. p. m.* 416. *seqq.*

Lecz Máryja Pánná Krystusá nośiłá w żywocie swym ták że go w nim práwie dźiwnie y nád przyrodzony obyczay zá spráwą Duchá S. jáko pismo S. uczy/ poczęłá. Ergo *ob similem contactum* oná łodká y oná Oślicá Krystusá ták nośiłá/ że go w sobie poczęłá. Quod est absurdum absurdorum absurdissimum!

Luc. 1. *v.* 31.

Toż też rzec mogę: Poniewaź śię Máryja według języká Syriáckiego zowie Pánią; á to z tey przyczyny/ jáko D. *Gerhardus* l. c. uczy / iż Páná nád Pány w żywocie swym nośiłá: tedyć y oná łodká y oná Oślicá ob similem contactum zwáć śię może Pánią. Czego żaden mądry y pobożny Krześćiánin nie rzecze. Náostátek táki mi zádáje zárzut: Si Maria, ut Tu Gdaci cum reliquis asseris Lutheranis, est Virgo sanctissima: utiq; in peccato non est concepta & nata. R/. Si est ἁπλῶς *absolutè & simpliciter* sanctissima: árgumentácyja twojá jest dobra/ ważna y płátna.

Z tego tedy / co śię *in utramq;* teraz mowiło *partem*, káżdy / ktory Máryją Pánnę zá prawdźiwą Syná Bożego Mátkę uznáwa/ poznáć y wybadzyć może/ że śię słusznie y niezdrożnie bez wszelkiego pochlebstwá naświętszą názywa Pánną.

A iż Ja y inni wszyscy Luteránowie ták Máryją Pánnę/ że jest nayświętszą Pánną/ tytułują: Y ktoż będźie táki / co by to śmiał o nas twierdźić / że My

ją sromociemy/ y o niey nieuczćiwie y zelżywie mowiemy.

E. g. Gdyby ktory Syn pobożny miał Mátkę cnotliwą; á znalazłby śię Niecnotá tákowy/ coby ją łkálował/ y słowy sromotnymi ná nię śię tárgał: nie mogłby tego ćierpieć; áleby jey (Mátki swey) bronił/ y uymowałby śię potężnie zá nią mowiąc: A cożći mojá miła Mátká tákowego uczyniłá/ że ją sromoćiß/ y śmieß śię ná nię nieuczćiwymi słowy rzucáć.

Toby Syn cnotliwy uczynił/ y nie dopuśćiłby Mátki swey hánbić y lżyć.

A Ty Synu Boży cożbyś do tego rzekł/ mogłże byś to ćierpieć/ gdybyśmy Mátkę twoję S. sromoćili? Uchoway nas tego Boże! Bylibyśmy gorßy/ niżli Turcy o ktorych jeden wiáry godny Historyk piße/ że kiedy álbo Zyd/ álbo kto inny ná Turecką wiárę przystáć myśli: tedy miedzy inßymi ślubowáć/ bá przyśięgą obowiązáć śię muśi/ że Krystusá y Mátki jego świętey lżyć y nieuczćiwie (zelżywie) o niey mowić nie będźie. A ktoby śię tego ważył: tego Turcy srodze karzą/ álbo ná ćiele/ że mu kilká dźieśiąt plag dawáją/ álbo ná dobrách/ że wielką winę pieniężną odliczyć muśi.

[Ták o tym *Joh. Cotovic.* (cit. D. *Reinking.* in der Biblischen Policey/p.m.41.) Łáćińskiemi dyßkuruje słowy: Turcæ CHRISTI nomen, non minus quàm ipsius Mahometis execrantes acriter puniunt, honestiores pœnâ pecuniariâ, humiliores flagris. Neq; CHRISTI solùm, sed & Mariæ nomen blasphemantes castigant. Sic enim lege cautum est: Si quis sive Christianus, sive Turca vel Maurus, vel Arabs CHRISTUM illud verbum DEI, quem virtute Spiritûs S. à Mariâ pro-

crea-

creatum credimus, vel etiam ipsam Virginem, quam DEUS omnibus Creaturis puriorem fecit, & excellentiorem, blasphemaverit, præter mulctam pecuniariam sexaginta fustuarii plagas sustinebit. Cujus legis exactissimam apud Turcas esse observationem testatur *Cotovic.* &c.]

Przeto prze Bóg proszę wszystkich / co nas w podeyrzeniu máją / jákbyśmy Pánnie Máryjey Mátce Bożey czći oney włáśnie należytey uwłaczáć mieli / áby pámiętáli ná ósme przykazánie Boże: Nie mow fałszywego świádectwá przećiw bliźniemu twemu.

A jesliby kto álbo mię / álbo kogo innego z Luteránow źle udawał / jákby miał o Pánnie Máryjey zelżywie mowić: niechże temu záraz nie wierzy / niech się pierwey z pilnośćią wywiáduje / co y jáko mowiono było. Boć by łatwie jáki Prostak / ktory niedbále kazánia słucha / mogł X. udáć / że o nayświętszey Pánnie co sprosnego y hániebnego ná Kátedrze mowił / co mu nigdy y w myśl nie przyszło.

Ażebym się długą nie báwił rzeczą: Iż niektorzy mię y inne Luterány niewinnie pomawiáją / jákobyśmy nayświętszey Máryjey Pánnie nieprzystoyne / sprosne / zelżywe y nieuczciwe názwiská przyczyczáć mieli: więc ja to játwnie mowię / że nie było / nie mász / y nie będzie tákiego Bluźnierzá miedzy námi / ktoryby o tey naybłogosłáwieńszey Pánnie co sprosnego y sromotnego nierzekąc mowić / ále y myślić miał; tylko to zápámiętáli / y przeklęći Zydźi synią / ktorzy Ciebie Pánie JEZU *Mamser* t. j. Bękártem / jáko y *Talvi* álbo *Toloh*, Wisielcem / żeś ná krzyżu wisiał / á Mátkę twoję S. Wszetecznicą nie *Mariam*, ále *Hariam* ab *Haris* názywáć śmieją. A wżdy je przećię Krześćiánie miedzy sobą ćierpią! Vid. *Meletemata Festivalia* M. Albr. *p. m.* 12.

Uymuj

Uymuy że śię o Ty spráwiedliwy Sędźio Pánie JEZU zá niewinność nászę! A ja wzdycham do ćiebie z Dáwidem S.

Niewinność Pánie moję
Przyimi w obronę swoję
Przećiw potwarzył żywey/
Y powieśći fálszywey/
Chćiey śię przy mnie zástáwić
Mię z rąk srogich wybáwić.

ADAMUS GDACIUS.